

Innhold

Innledning	9
Et fenomenologisk blikk på gaven	11
Naturen som gave?	14
Gaven som sosialt og religiøst grunnfenomen i en postsekulær tid	15
Naturens ambivalens i nordisk litteratur	17
Økokritiske lesemåter	19
Presentasjon av tekstene	22
Litteratur	26

Del I Teologiske og postsekulære blikk på naturen

1. Menneskets tidsalder – Guds død. Tidens tegn tydet av Knausgård, Tiller, Nietzsche og Kierkegaard	31
<i>Marius Timmann Mjaaland</i>	
Innledning	32
Tragedie og tvisyn i <i>Begynnelser</i>	35
Fortvilelsen og gaven	39
Tiller og Knausgård	42
Å være bare et menneske	43
Tidens tegn	47
Litteratur	50
2. Det menneskelige i skogen. Om skogen som åsted i Karl Ove Knausgårds <i>Morgenstjernen</i>	52
<i>Kari Løvaas</i>	
Innledning	52
Teori	53
Det åpne	56
Fordrivelsen	60
Hjemsøkelser	65
Litteratur	71
3. Fornektelse, natur og nåde. Teologisk-filosofiske lesninger av Cathrine Knudsens <i>Manuell</i>	73
<i>Stine Holte</i>	
Fornektelse og erfaring	74
<i>Manuell</i> av Cathrine Knudsen	77

Ondskapens logikk	78
Opplevelsesleiligheten	80
Å se på dyr	82
Sykdom og skyld	83
Natur/unatur/overnatur	86
Renhet og nåde	88
Litteratur	91
4. Animism and Ornitheology: The More-than-Human Birds of Paul Rosenius (1865–1957)	92
<i>Simone Kotva</i>	
Orni-theo-logy	94
A Non-religious Exegesis of Religion: Animism, Paganism, Mysticism.	98
Animism in Ornithology, 1900–1914	102
Coda: Rosenius' Pyrrhic Victory	106
Bibliography	109
Del II Mennesket i naturen	
5. Isens svanesang i nordisk litteratur	113
<i>Sissel Furuseth</i>	
Fimbulvinteren som historisk traume	116
Barn av isen	118
Snøsorg og galgenhumor	120
Hybris–nemesis	121
Det sublime	124
Snowhow	125
Isen som arkiv	126
Litterær kryoaktivisme – en sluttbetragtning	128
Litteratur	129
6. Gennemtræk. Den jyske hede som økologisk og socialt migrationsrum	131
<i>Torsten Bøgh Thomsen</i>	
Heden som pastorale og vildnis: gothicisme og ossianisme	134
Heden hos Jessen og Tellerup	141
Marginale økonomier	143
Marginale mennesker	148
Afrunding	154
Litteratur	156

7. Territorium, tvangsflytting og tap. Konsekvenser av unionsoppløsningen i Linnea Axelssons *Ædnan* (2018) og Elin Anna Labbas *Herrarna satte oss hit: Om tvångsförflyttningarna i Sverige* (2020) 158

Beatrice M. G. Reed

Lappekodisillen, unionsoppløsningen og beitekonvensjonen av 1919	162
«ett betesland från skogarnas snö till blåsande kusten»	164
«gränsen [...] är skuld till allasammans, det är den som har skurit sönder våra land»	169
Tapets taushet og takknemlighetens tale	172
Litteratur	174

8. "Bjørnens sätt att vara". En mer-än-antropocentrisk läsning av Birgitta Trotzigs novell "Bjørnen" (1975) 176

Ann-Sofie Lönngren

"Det var den gröna skogen. I skogen gick en björn."	177
Bjørnen i "Bjørnen" som <i>ursus arctos</i>	180
Bjørn møter människa	182
Bjørnen sover	184
Bjørnens kropp	187
Bjørndans.	190
Bjørntårar.	191
Litteratur	195

Del III Naturen i mennesket

9. "Svangert med levende ting". Naturens gave i Karin Boyes *Kallocalain* (1940) og Olga Ravns *De ansatte* (2018) 201

Sophie Wennerscheid

Teori: Livets kraft i nymaterialistisk tænkning.	204
Kallocalain	207
De ansatte.	214
Litteratur	222

10. Mørk økologi, morsfigurer og utviklingspsykologi i Aasne Linnestås *Johannas åpenbaringer* 224

Elisabeth Oxfeldt

Handling: Et halvt år på familiehytta	226
Traumeutløsningen: Piken med kvisten	227
Traumet: Tords død og Johannas skyldfølelser.	230

Traumets underliggende årsak: Den ikke-tilstrekkelig gode mor	232
Johannas bearbeidelse av traumet: Reisen tilbake	237
Johannas identifikasjon og selv-empati: Tords poesi.	239
Konklusjon: Johannas åpenbaringer versus <i>Johannas åpenbaringer</i>	242
Litteratur	243
11. Natur mot natur – morskap og klimaskuld i <i>Velkommen til dyrehagen</i> av Silje Bekeng-Flemmen (2019) og <i>Til slutt blir du selvlysende</i> av Marie Landmark (2020)	245
<i>Kristina Leganger Iversen</i>	
Morskapet og barnefridom i samtidslitteraturen	248
Forført av håpet – tyngd av skuld.	250
Aleine med barnet – aleine med ansvaret?	253
Svartsynte mødrer – og optimistiske, uaffiserte menn?	256
Tapte fellesskap – og nye muligheter?	259
Litteratur	261
12. 'The mystery from the world.' Økologisk fellesskap i Björks <i>Biophilia</i>.	263
<i>Hans Kristian Strandstuen Rustad</i>	
Biophilia.	265
Symbiose og estetisk-kausale relasjoner	267
Myter og temporalitet	271
Subjektposisjoner	275
Gjestfrihet	277
En økologisk åpenhet.	281
Litteratur	283
Forfattere	285